

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

IV. Per obitum Episcopi Naumburg. trepidatio Luth. inter & Melanct. ob
dißidium inter Maur. & Elect. duces Sax. Langgrauij interueutu
compositum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

Academiam vocaretur: Quam ob causam ipse Lipsiam profectus est in Augusto: quo nō diu post, Octob. mense scilicet, Camerarius Tubinga relicta cum suis commigrauit, Melanchthonis iudicium secutus, qui iam pridem eum sibi viciniorem optarat.

Interēa Henricus Saxoniae Dux, Georgij frater, qui Camerarium euocarat, è vita decedit, relictiis duobus filijs, Mauritio & Augusto: Quorum maior natu Mauritius patri successit, princeps vigesimum secundum ætatis annum ingressus: qui duobus ferè mensibus ante patris obitum Agnetham Philippi Lādgrauij filiā in matrimonium duxerat.

Sub idem tempus obiit & Philippus Palatinus, Naumburgensis Episcopus; cui Canonici Iulium Pflugium surrogarunt, Cæsaris Pflugij filium, virum nobilem, excellēti ingenio atque eruditione non vulgari præditum; ijs etiam rebus gerēdis exercitatum ab adolescentia, vt prudentia nō vulgari polleret: Quem & Melanchthon propter excellētem doctrinā in amicorum numero habuit.

Hunc verò tam insignem virum Ioānes Fredericus Elector, Aduocatus Ecclesie Naumburgensis, eam ob causam ferre noluit, quod Catholicae religioni constanter adhærebat: Ideoque Nicolaum Ambsdorffium, hominem prodigiosè Lutheranum, Iulio repudiato, Namburgēssem Episcopum constituit autoritate sua: Quem cum anno sequente 1542. mense Ianuario à Luthero consecratum

ANNO

1541.

Henricus Saxo moritur.

Duas proles post se relinquit.

Cam. in vit. Mel.

p. 201.

IV.

Naumburgens. Episcopi obit.

Iulio Pflug. in eius locum succedit.

Eius episcopatum inuadit Ambsdorffius.

Ann. 1542.

A Luth. consecratur.

cratum

ANNO
1542.

Factū hoc
à Mauritio
improba-
rum.

Simultati
inter Saxo-
nes occa-
sionē dat.

Melancht.
armis prin-
cipū per-
cellitur.

Causa per-
cussionis.

cratum in cathedrâ solenni ritu collocaret, Melanchthonem quoque præsentem esse voluit. Is verò tametsi Iulium magni faciebat, & amabat plurimum, Naumburgum tamen profectus, inaugurationem Ambsdorffij pseudoepiscopi præsentia sua confirmavit; nihil moratus, quod amico veteri legitime per Capitulum electo, contumeliam cum iniuria coniunctam irrogaret. Imò ad introducendum Lutheranismū in diocesi hanc, & ad scholas constituendas consilium, operamque suam contulit. Mauritius verò Saxonix Dux, quanquam in Lutheranismō educatus erat, vehementer tamen improbavit factum illud, & Iulio, quem legitime nouerat electum, insignem ab Electore iniuriam illatam censuit. Atque ea res inter principes istos, simultatis & disidij fomitem minitrauit; ex quo paucis mensibus post, sub finem quadragesimæ, cum & aliæ quædam offensiones accederent, manifestum bellum exarsit. Tum verò Melanchthon, cum vtrinque subditos ad arma vocari, conscribi que militem intelligeret, quòd in hebdomada sancta factum est, vehementer perculsus fuit, nihil aliud sibi quidem expectandum ratus, si res ferro transigeretur, quam vt confossus, vel quoquo pacto trucidatus occumberet. Cæterum quam ob causam panicus hic terror eum inuaserit, incertum est; nisi quod Electori cum cæteris VVittenbergenfibus adhærebat; & in hoc negotio Mauritium acris

acris ac vehementis ingenij principem ver-
 bo, facto, consiliove forsan offenderat: Quod
 in huiusmodi principum disidijs admodum
 proclive est; vbi dicta eorum & facta diligē-
 ter obseruantur, qui vel affectu quodam
 spontaneo, vel alias ob causas alterutri parti
 adhærescunt. Vt vt sit, certè si Mauritius su-
 perior euaderet, Melanchthon non Electo-
 ri modo, sed & VVittenbergentibus vehe-
 menter metuebat. Quod hæc ipsius verba
 testantur ad Lutherum: Elector noster sta-
 tum causæ intelligit. Illi (Mauritiani) volunt
 nostrum principem opprimere, & nos fun-
 ditus delere conantur.

Dum verò in armis essent principes, &
 omnia spectare viderentur ad conflictum,
 passim trepidatum fuit, eratque magna om-
 nium expectatio, quorsum tandem hic mo-
 tus euaderet. Qua de re Lutherus ad ii. Apri-
 lis in domo Crucigeri, vbi conuiuium erat
 institutum, præsentibus Theologiæ profes-
 soribus colloquium habuit cum Melanch-
 thone, qui de scandalo inter cætera quereba-
 tur, quod metuendum ex hac principum cõ-
 trouersia videretur. Rumor, inquit Melanch-
 thon, de hoc motu iam procul dubio Ro-
 mam delatus est; imò & in Angliam ad au-
 lam Regis. Pontifex hac de re Cæsari gratu-
 labitur: Parisijs in aulâ Regis Franciæ varij
 ferentur de hoc bello sermones, quod Saxo-
 nica domus intestinis principum cognatorû
 armis concussa, ruinam minetur. Lutherus ad
 hæc:

ANNO
 1541.

A mauritio
 auersus.

In colloq.
 mens. lat.
 To. 2. p. 192.

Trepida-
 tio inter
 Luthera-
 nos.

In coll. mēf.
 germ. f. 388.

In coll. lat.
 To. 2. p. 192.

Congres-
 sus priua-
 tus Luthe-
 ri cum Me-
 lanchth. de
 diffidio
 principû &
 scandalo
 exinde o-
 riture.

ANNO
1542.

hæc: Verum hoc est, inquit, diabolus re omnem sine dubio Romam nunciauit pridem
 » Interim papistæ ridebunt in sinu. Melanchthon, Certum est, inquit: Ecce, dicent hi sunt
 » euāgelici nostri; huiusmodi fructus ex ipsorum
 » doctrina proueniūt. Lutherus: Ita sine dubio
 » loquētur Romæ: Cōficient se mutuis armis,
 » & ipsi doctrinā suam extirpabunt. Hæc audienda nobis sunt: Auertat malum hoc benignus Dominus. Vos orate: Deus omen auertet. Ego precibus meis occidi Georgiū Saxonizæ Ducem: Eodē modo duos Mauritij ductores, huius fabulæ choragos interficiemus.
 » Faxit Deus, vt huius mali auctores, Iudæ proditoris & Achitophelis laqueum mercedis loco consequantur. Melanchthon: Mauritius iuuenis est: vix annum ætatis vigesimum primum compleuit: postquam nos doctrinā nostram magnis laboribus & curis asseruimus contra Papam, eoq; rem adduximus, vt nemo contra nos in aciem prodire ausit, prodit in medium iuuenis iste, & huiusmodi tragædiam inter nos orditur, vt quo simus loco, propemodum ignoremus: Erit nunc perpetuum odium inter principes istos, nec alter alteri fidet vnquam: semper in animis aculeus quidam remanebit. Lutherus: Ita prorsus est: licet paciscantur, odio tamen alter alterum prosequetur, diuulsi sunt animis nimis à se mutuo atque distracti. Melanchthon: Non fiet hoc sine magna Ecclesiæ dissipatione. Lutherus: Erit concussio quædam

ANNO
1542.Quemadmodum sequentium annorum hi-
storia testatur.

CAPVT XVI.

- I. Defectio à fide Catholica. Herman. Archiep. Colon. Bucerum & Melanchthonem Bonnam euocantis.
- II. Melanchthonis priuata afflictio ob Sabini mores & ingenium cum furijs Luther. in ICros.
- III. Melanchthonis excogitata mollities ad Sacramentarios propendentis.
- IV. Merseburgensis Episcopatus Georgio Anbalino Lutherano collatus, ex prescripto Melanchth.
- V. Comitum Spira & Ratisbona Melanchthone domi per Elect. detento. mutatio relig. in Palatinatu. captiuitas Ducis Brunsvic. colloquium per Lutheran. Ratisbona abruptum.

I. **E**ODEM ferè tempore, quo Naumburgensis Episcopatus in prædam celsit Lutheranis, Hermannus Coloniensis Archiepiscopus quorûdam impulsu, qui nouis opinionibus erât imbuti, de religione per diocesisin publicè mutanda cogitare cœpit. Erat Archiepiscopus iste de familia Comitum VVedensium, vir bonus, & benignus admodum; sed paulò simplicior, & doctrinæ præfidijs minus instructus, quam pro conditione temporum isti fastigio conueniret: vnde factum est, vt cum sectarijs aurem præberet,

Archiepisc.
Colon. de
mutanda
religione
cogitat.
Meshou lib.
de Schism.
Herman. de
VVeda.

Eius pro-
lapia & sim-
plicitas.